

PARAULES I DITES 7

Quadern d'activitats de lèxic i fraseologia

Josep Martines (Coord.)
Jordi M. Antolí Martínez
Josep Vicent Garcia Sebastià
Irene Mira Navarro
Elena Sánchez López
Vicent Vidal Lloret

Material ajustat al nivell **C2** del marc europeu comú
de referència per a les llengües.

Disseny coberta: Nina Lloréns

© Tabarca Llibres, S.L.

© Josep Martines (Coordinador)
Jordi M. Antolí Martínez
Josep Vicent Garcia Sebastià
Irene Mira Navarro
Elena Sánchez López
Vicent Vidal Lloret

I.S.B.N.: 978-84-8025-523-3

Dipòsit Legal: V-1471-2023

Edita:

Tabarca Llibres, S.L.

Pl. Alqueria de la Culla, 4 (Edif. Albufera Center, of. 104-B)

46910 ALFAFAR (València)

Tel. 963 186 007

www.tabarcallibres.com

e-mail: info@tabarcallibres.com

Imprés:

Gráficas Leitzarán

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra sols es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, s'ha d'adreçar a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

ÍNDEX

UNITAT 1	EL LÈXIC DE LES CIÈNCIES DE LA SALUT, DE LA FÍSICA I DE LA QUÍMICA	4
UNITAT 2	EL LÈXIC DE LA GASTRONOMIA	22
UNITAT 3	EL LÈXIC DE L'ART I DE L'ESPORT	44
UNITAT 4	EL LÈXIC DEL DRET, DE LA POLÍTICA, DE LES RELACIONS LABORALS I DE LA RELIGIÓ	64
GLOSSARIS I SOLUCIONARIS		85

1 EL LÈXIC DE LES CIÈNCIES DE LA SALUT, DE LA FÍSICA I DE LA QUÍMICA

I. EL BLOG

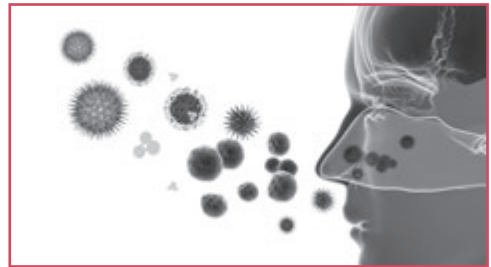
Per què cada vegada té més al·lèrgies la gent?

Respon **María Luisa Gil Herrero**

L'al·lèrgia és una patologia clínica que pateixen alguns individus i que es desenvolupa davant de molècules inofensives (és a dir, que no són tòxiques ni infeccioses) anomenades al·lèrgens. L'al·lèrgen provoca una resposta immunitària de l'organisme, que és l'autèntica causant dels danys i els símptomes de l'al·lèrgia. Aquesta simptomatologia és molt variada, pot tractar-se des d'una lleugera al·lèrgia primaveral fins a patologies greus, que poden arribar a causar la mort per xoc anafilàctic.

És cert que la freqüència d'al·lèrgies ha augmentat en els últims anys; de fet, actualment l'al·lèrgia és una patologia prevalent als països occidentals desenvolupats. A Espanya, 1 de cada 4 persones presenta algun trastorn al·lèrgic.

El fet que unes persones sí que pateixen al·lèrgia i altres no es deu principalment a dos motius: la predisposició genètica i l'ambient, el qual presenta una acció sinèrgica sobre l'anterior. En els últims anys, l'ambient en general ha patit variacions que han produït un augment de la incidència de l'al·lèrgia, la qual cosa representa un problema de salut pública. Malgrat que existeix aquesta connexió, no se'n sap la causa exacta. Així i tot, segons les hipòtesis vigents, hi ha tres factors ambientals principals que en són els principals responsables: l'augment de la contaminació de l'ambient juntament amb el canvi climàtic, l'augment de l'exposició a al·lèrgens i la disminució de l'exposició a microorganismes infecciosos.

Respecte al primer factor, l'augment de la contaminació a les grans ciutats és evident, i és en aquests llocs on s'han desenvolupat un nombre major d'al·lèrgies. La contaminació a les grans ciutats també ha contribuït a l'augment de la temperatura dins d'aquestes, així com el canvi climàtic en general. Per tot això, s'ha allargat l'època de pol·linització i s'ha observat moltes més reaccions al pol·len durant l'hivern. A més, les partícules Dièsel provinents dels cotxes fan més al·lèrgen el pol·len i el fum del tabac. Aquest últim també afecta les barreres mucoses del sistema respiratori, de manera que augmenta la irritació i, per tant, augmenta també l'al·lèrgia.

L'augment de l'exposició a al·lèrgens està relacionada amb el factor anterior. Als països occidentals desenvolupats es viu en cases molt ben aïllades i climatitzades, cosa que provoca un gran augment del nombre d'àcars de la pols als nostres habitatges, i també alguns fongs ambientals que poden desencadenar al·lèrgies. El nombre de mascotes també ha augmentat, així com el consum de diversos medicaments, aliments, etc.

Finalment, hi ha una teoria respecte a la higiene actual als països occidentals desenvolupats. Els al·lèrgòlegs especulen que, com que no es troben microorganismes infecciosos a causa de l'augment de la higiene i el consum d'antibiòtics, el nostre sistema immunitari no s'estimula de la manera que hauria de fer-ho i, per tant, acaba desenvolupant una resposta immunitària contra alguna molècula inofensiva, que es converteix en al·lèrgen.

(Text adaptat de Redacció Mètode (19/08/2019): «Per què la gent té cada vegada més al·lèrgies?», Mètode.)

1. El text anterior conté un gran nombre de termes, és a dir, de mots propis d'un àmbit d'especialitat, en aquest cas de les Ciències de la Salut. De la llista següent, quins són els tres termes que identifiquen més bé el tema del text?

al·lèrgia • hematoma • cruiximent • geniva • patologia • síncope • sistema immunitari

2. Cerca al text els termes que mantenen una relació de sinonímia amb els mots següents.

a) dominant — _____

e) perjudicial — _____

b) malaltia — _____

f) pol·lució — _____

c) medicines — _____

g) senyal — _____

d) neteja — _____

h) tancades — _____

3. Identifica al text els mots que pertanyen a la mateixa família lèxica que els termes que veuràs tot seguit. Entre parèntesi indiquem el nombre de mots que has de trobar.

a) al·lèrgologia (4): _____

b) ambientòleg (2): _____

c) asimptomàtic (2): _____

d) hipotèticament (2): _____

e) pol·linitzar (2): _____

4. Quins són els termes que corresponen a les definicions següents?

a) _____: 'Formulat com a teoria provisional.'

b) _____: 'Conjunt dels símptomes d'una malaltia o d'un malalt.'

c) _____: 'Que es comunica per infecció.'

d) _____: Organisme que no pot ésser observat si no és amb l'ajut d'un microscopi.'

e) _____: 'Reacció al·lèrgica greu'

f) _____: 'Que coopera amb un altre òrgan o amb un altre fàrmac en alguna acció.'

g) _____: 'De mucositat'

h) _____: 'Substància que és capaç d'inhibir el creixement de microorganismes o de matar-los.'

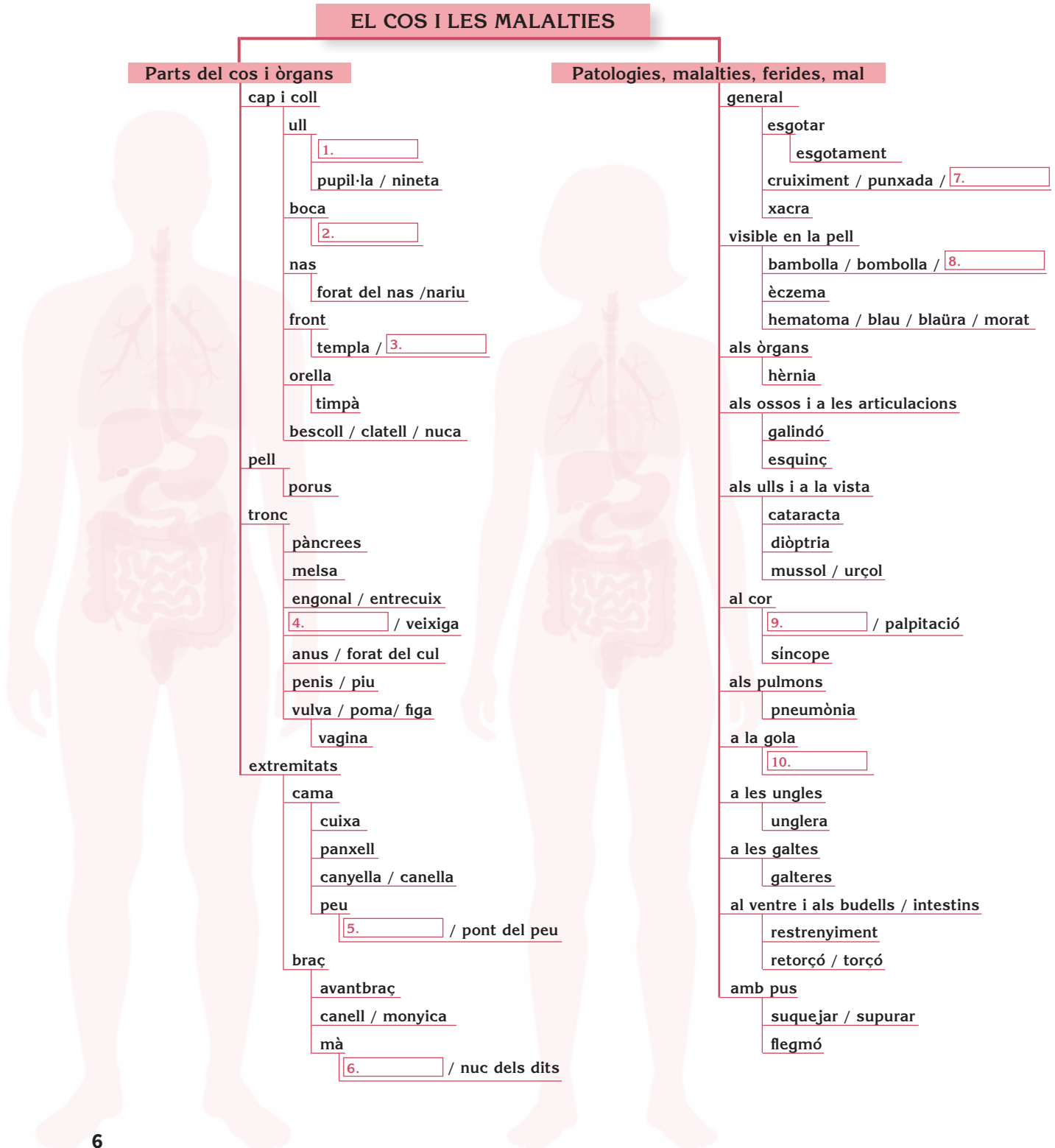
5. Llig el text següent sobre els al·lèrgens més habituals. Sabries trobar-hi les 12 errades que conté?

Amb l'arribada de la primavera, arriben també les al·lèrgies. Però no totes. Tot i que amb aquest terme tan general se sol fer referència a la sensibilitat al polen de les plantes, hi ha molts més processos al·lèrgics que afecten la població durant tot l'any. L'al·lèrgia és una hipersensibilitat a una partícula o substància que per a la major part de les persones és inofensiva. Els símptomes més habituals són esternuts, sarpullits, irritacions a la pell... Més enllà de l'al·lèrgia al pol·len de certs vegetals (especialment al de xiprer, plataner, olivera, al de les gramínies...), que es concentra a la primavera, hi ha altres al·lèrgens als quals estem exposats tot l'any. Els altres al·lèrgens més habituals són els àcaros (presents en la pols i els llocs húmits), el pel dels animals (especialment al dels gossos i gats), a les picades dels insectes, determinats aliments (com el trigo, el marisc, la llet...) o alguns medicaments (com la penicilina).

II. XARXA DE MOTS

6. Completa l'esquema sobre el cos i les malalties amb els mots següents.

artell • baticor • bufeta • butllofa • còrnia • empenya • fiblada • papil·la • pols • raspera

7. Completa l'esquema sobre la salut i els tractaments amb els mots següents.

comare • degotador • embenar • nadó • xarop

LA SALUT I ELS TRACTAMENTS

farmàcia	ortopèdia	cirurgia	part
dosi dosificar	guix / escaiola enguixat/escaiolat	cirurgia, cirurgiana trasplantament / trasplantació	llevador, -a / 4.
ènema	benal		embaràs fetus
sèrum 1.	3.		naixement nounat / 5. / lactant
sèrum	cabestrell		avortament
dragea 2.	turmellera canellera / monyiquera		

8. Completa l'esquema sobre la Química i la Física amb els mots següents.

aliatge • argent • gasós • imant • satèl·lit • tamís

QUÍMICA I FÍSICA

matèria	processos i efectes	instruments	astronomia	electromagnetisme
estats sòlid líquid 1.	acoblar acoblament	pèndol sedàs 4.	planeta estrela / estrella/ estel 5.	curcircuit corrent
substància quitrà	connectar connexió	proveta		flux 6.
crystal·litzar cristal·litzar	emetre emissió	flascó alambi		ona
elements				
alumini 2.				
calci				
coure				
estany				
ferro	metalls			
mercuri	metàl·lic			
or	3.			
plom	bronze			
potassi				
zinc				
hidrogen				
carboni				
fòsfor				
nitrogen				
oxigen				
sofre				
argó				
criptó				
heli				
neó				
radó				
xenó				
fluor				
iode				
compostos				
òxid				
butà				
amoníac				
quars				

9. Relaciona la patologia o el mal amb la part del cos que afecta.

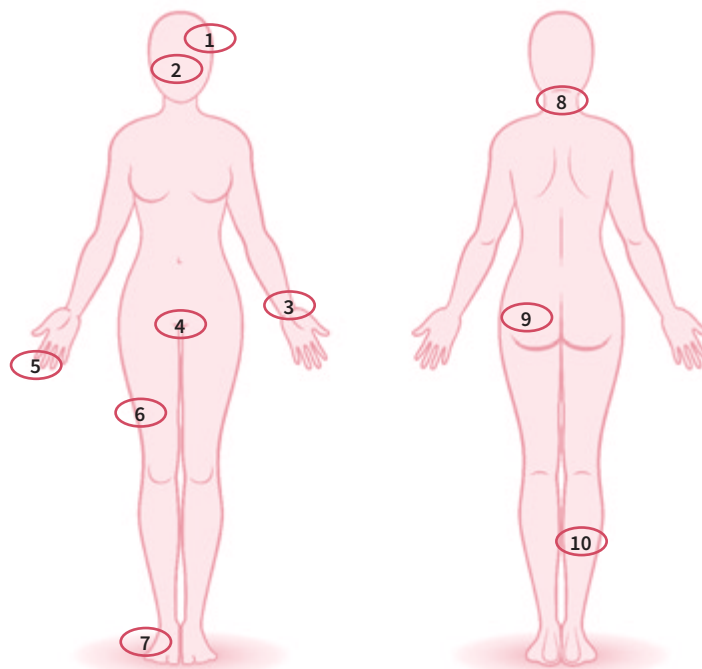
Patologia/Mal	Part del cos afectada
a) èczema	1) intestí/budell (2)
b) hematoma	2) ull (2)
c) esquinç	3) pell (3)
d) cataracta	4) glàndula salival
e) galindó	5) ungla
f) raspera	6) dit del peu
g) cruiximent	7) parpella
h) mussol	8) gola
i) bombolla/bombolla	9) múscul (2)
j) galteres	10) articulació
k) diòptria	
l) restrenyiment	
m) hèrnia	
n) unglera	

10. Relaciona les parts del cos o els òrgans següents amb l'aparell que els correspon.

Part del cos/Òrgan	Aparell
a) pàncrees	1) aparell auditiu
b) papil·la	2) aparell visual
c) melsa	3) aparell locomotor
d) timpà	4) aparell digestiu (2)
e) porus	5) aparell limfàtic
f) panxell	6) aparell excretor
g) còrnia	

11. Situa les parts del cos següents en l'esquema.

artell • bescoll • canell • cuixa • empenya • engonal • maluc • nariu • panxell • templa

12. De les parelles de paraules següents, subratlla les que formen part del llenguatge d'especialitat de la medicina i encercla les variants més col·loquials o populars.

a) anus/forat del cul	b) artell/nuc dels dits	c) penis/piu
d) pupil·la/nineta de l'ull	e) figa/vulva	f) morena/hemorroide
g) bescoll/nuca	h) hematoma/morat	i) cobriment de cor/síncope
j) ènema/lavativa	k) suquejar/supurar	

13. Les parts del cos o les afeccions poden rebre noms diferents segons la procedència del parlant. Relaciona les paraules següents amb els equivalents.

a) **Parts del cos:** clatell, pont del peu, nariu, gola, engonal

empenya / _____ forat del nas / _____

entreuix / _____ bescoll / _____

gorja / _____

b) **Afeccions:** punxada, torçó, butllofa, urçol, blaüra, alifac

bambolla / bombolla / _____

mussol / _____

xacra / _____

fiplada / _____

retorçó / _____

blau / _____

14. Completa les oracions següents amb els mots de la llista. En algun cas, haureu d'utilitzar l'article o canviar el gènere o el nombre de la paraula.

pneumònia • flegmó • xarop • píndola • dosi • sèrum • degotador
avortament • enguixat • dragea • fetus • cabestrell • embenat

- a) El riscs sanitaris per a la dona i les malformacions del _____ són dues causes que motiven _____ o la interrupció voluntària de l'embaràs.
- b) Els _____ s'utilitzen sovint per a sostenir una articulació, _____ o _____ i facilitar la circulació de la sang.
- c) Els _____ i les _____ amb gust de mel o de llima –i amb una certa _____ de medicament– ajuden a calmar la tos del constipat.
- d) Dissabte passat vaig passar fred al carrer i he agafat una _____. La metgessa m'ha prescrit unes _____ d'antibiòtic i m'ha recomanat que faci gàrgares.
- e) Als pacients hospitalitzats els solen administrar _____ per mitjà d'un _____ intravenós.
- f) Li costava molt menjar perquè tenia un _____ a la geniva.

15. Substitueix les paraules subratllades del text per una de les formes de la llista. Canvia el gènere, el nombre, els articles o els quantificadors si és necessari.

trasplantament • llevador • nadó • baticor • pols • bufeta

Àngela és la comare (a) _____ que em va assistir quan va nàixer, de manera que us coneix des que éreu nounats (b) _____. Després-ahir la van haver d'ingressar. Últimament tenia moltes palpitacions (c) _____ i, sovint, es queixava d'un mal insuportable a les temples (d) _____. La pobra s'acabava de refer d'una trasplantació (e) _____ de renyó i d'una part del teixit de la veixiga (f) _____. Hauríem de visitar-la en poder.

16. Identifica, entre les paraules de cada columna, quina és la intrusa.

Gasos nobles

heli
fluor
neó
argó
criptó
xenó
radó

Metalls

ferro
alumini
argent
coure
or
iode
mercuri

No metalls

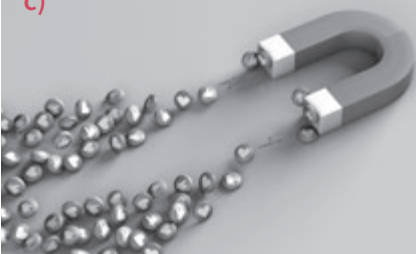

hidrogen
carboni
nitrogen
zinc
oxigen
fòsfor
sofre

17. Completa les oracions següents amb els mots del requadre. En algun cas, haureu d'utilitzar l'article o canviar el gènere o el nombre de la paraula.

acoblament • aliatge • estany • curtcircuit • connexió • plom • corrent • gasós
emissió • cristal·lització • coure • calci • heli

- Els romans utilitzaven el _____ per a construir aqüeductes i canonades d'aigua.
- Els platerets de les orquestres professionals solen ser d'un _____ d'argent, bronze i _____.
- Els productes lactis i la fruita seca contenen dosis considerables de _____.
- Inhalar una petita dosi d'_____ altera el timbre de la veu.
- El procés pel qual una matèria en estat líquid o _____ forma cristalls sòlids s'anomena _____.
- Les _____ defectuoses del cablejat en una instal·lació elèctrica poden provocar _____.
- Un dels problemes mediambientals que més preocupa les organitzacions ecologistes és _____ de gasos contaminants a l'atmosfera.
- En química orgànica, el terme _____ designa les reaccions químiques en què dos hidrocarburs s'enllacen en una sola molècula per mitjà d'un catalitzador metàl·lic.
- El _____ és, juntament amb l'or, l'argent, el platí i el ferro, un dels pocs metalls que es poden trobar en la natura en estat natiu.
- L'inventor Nikola Tesla va ser un gran impulsor del _____ altern.

18. Relaciona els mots de la primera columna amb els significats de la segona i les imatges de la tercera.

<p>i. alambí</p> <p>_____</p>	<p>1. Líquid viscos i de color fosc que s'obté com a residu de la destil·lació de materials vegetals, com ara el petroli o el carbó.</p>	<p>a)</p>
<p>ii. quitrà</p> <p>_____</p>	<p>2. Cos celeste que gira al voltant d'un altre, generalment d'un planeta.</p>	<p>b)</p>
<p>iii. butà</p> <p>_____</p>	<p>3. Cos material que oscil·la al voltant d'un eix per mitjà de la gravetat i la inèrcia.</p>	<p>c)</p>
<p>iv. flascó</p> <p>_____</p>	<p>4. Mescla de gasos que es distribueix i es comercialitza en bombones com a combustible d'ús domèstic.</p>	<p>d)</p>
<p>v. imant</p> <p>_____</p>	<p>5. Aparell per a destil·lar líquids que consisteix en una caldera d'on arranxa un tub que condueix la matèria de la destil·lació a un refrigerant.</p>	<p>e)</p>
<p>vi. satèl·lit</p> <p>_____</p>	<p>6. Tub de cristall que s'utilitza per a recollir i mesurar líquids o gasos.</p>	<p>f)</p>

<p>vii. proveta</p> <p>_____</p>	<p>7. Material que té la propietat d'atraure el ferro.</p>	<p>g)</p>
<p>viii. pèndol</p> <p>_____</p>	<p>8. Fons de teixit muntat sobre un cercol que s'empra per a separar les partícules de diferent grandària d'una matèria pulverulenta o granular.</p>	<p>h)</p>
<p>ix. tamís/sedàs</p> <p>_____</p>	<p>9. Ampolla petita de coll estret que s'utilitza per a tenir-hi líquids o pòlvores.</p>	<p>i)</p>

III. PARAULES EN CONTRAST

19. Tria la grafia correcta del mot.

- a) pàncrees — pànqueres — pàncreas — prànquees
- b) píldora — píldona — píndola — pindol·la
- c) catarata — catracta — caratacta — cataracta
- d) llacra — xacra — nyacra — lacra
- e) poro — poru — porus — por
- f) fetus — fet — feto — fetu
- g) avortament — abortament — avortació — abort
- h) córnea — còrnea — córnia — còrnia

20. Posa l'accent quan calga. Digues després quines d'aquestes paraules són *esdrúixoles*, quines *planes* i quines *agudes*.

a) cornia: _____	g) hernia: _____
b) timpa: _____	h) oxigen: _____
c) pneumonia: _____	i) nitrogen: _____
d) dioptria: _____	j) fosfor: _____
e) eczema: _____	k) fluor: _____
f) enema: _____	l) amoniac: _____

21. Completa els noms següents referits als àmbits de les Ciències de la Salut, la Química i la Física amb les lletres que falten. Pot ser que en algun espai calga més d'una lletra o que no n'hi falte cap: en aquest cas, posa-hi el símbol Ø.

pen____	catara____a	con____exió	heli____
pupi____a	b____mbolla	crista____ització	co____re
do____i	esquin____	emi____ó	bron____e
____arop	mu____ol	quar____	plom____
fle____mó	____ode	satè____it	carbon____
____raspera	____inc	pro____eta	
papi____a	sedà____	iman____	

22. Canvia de nombre les paraules subratllades.

- a) La setmana passada van entrar lladres a l'escola i van furtar l'alambí i un flascó del laboratori. >
_____
- b) Saps quina és la dosi d'antibiòtic que has de prendre? > _____
- c) L'alimentació de les dones embarassades influeix en el desenvolupament del fetus. >
_____
- d) El porus és un orifici petit en l'epidermis de la pell. > _____

23. Completa les graelles següents amb els mots derivats que hi manquen i resol la fórmula del final. Fixa't en l'equivalent castellà de cada cas.

a)

canell/monyica	<i>muñeca</i>
_____	<i>muñequera</i>
canyella / canella	<i>espinilla</i>
canyellera / canellera	_____
turmell	<i>tobillo</i>
_____	<i>tobillera</i>
ungla	<i>uña</i>
unglera	_____

b) avortar	<i>abortar</i>
avortament	_____
acoblar	<i>acoplar</i>
_____	<i>acoplamiento</i>
esgotar	<i>agotar</i>
_____	<i>agotamiento</i>

24. Reordena les lletres per a respondre la pregunta: com es diu...

- a) ...l'orifici del final de l'aparell digestiu, pel qual expulsen els excrements les persones i els animals? **UNAS** _____
- b) ...la part del cos en què s'ajunten les cuixes amb la part inferior ventre? **LONGANE** _____
- c) ...la part de l'aparell reproductor femení que va de l'úter a la vulva? **ANGIVA** _____
- d) ...la part posterior del coll? **LOBSLEC** _____
- e) ...l'òrgan circulatori situat en l'hipocondri esquerre que s'encarrega de generar glòbuls rojos i destruir els inservibles? **SALEM** _____
- f) ...el batec del cor amb una freqüència considerablement elevada i que causa molèsties? **CAPILATIPÓ** _____
- g) ...la ferida que fan les ungles quan creixen de manera defectuosa? **ANGULER** _____
- h) ...l'estat de fatiga que es caracteritza per un dolor intens d'alguna part del cos, especialment els músculs o les articulacions? **XIUNRECTIM** _____
- i) ...la solució medicinal espessa i dolça que se sol prendre per a calmar la tos? **PORXA** _____
- j) ...la persona que acaba de nàixer? **UNONTA** _____
- k) ... el dolor intestinal agut? **ÇORTERÓ** _____

25. Tradueix les frases següents. Fixa't, especialment, en les paraules subratllades i troba'n la traducció en les llistes de mots següents.

artell • melsa • templa • cruiximent • raspera • galindó • galtera • mussol
 enguixat/escaïolat • degotador • cabestrell • trasplantament • embenat • xarop

- a) No me gusta nada esta fotografía. Las paperas se me juntaron con un orzuelo en el párpado izquierdo y por eso salgo con la cara hinchada y el ojo medio cerrado.

---

b) Lleva el pie vendado porque lo han operado de un juanete hace poco tiempo.

---

c) ¿Has probado de tomar algún jarabe para aliviar la carraspera?

---

d) Mi abuela ha trabajado toda la vida con las manos y ahora le duelen los nudillos a causa de la artrosis.

---

e) Ayer hicimos tanto ejercicio en el gimnasio que hoy no me puedo poner ni las gafas: tengo unas agujetas intensas.

---

f) El hospital La Fe de València es pionero en muchos tipos de trasplantes.

---

g) ¿Qué te ha pasado? ¿Cómo es que llevas el brazo escayolado y colgando de un cabestrillo?

---

h) Al paciente de la habitación 115 se le tiene que cambiar la medicación que se le administra con el gotero.

---

i) ¿Por qué te tocas la sien? ¿Te duele la cabeza?

---

j) De la misma manera que el apéndice, el bazo es un órgano que se extirpa y no se trasplanta.

---

26. Corregeix les frases següents d'acord amb els aspectes que has treballat en les activitats anteriors.

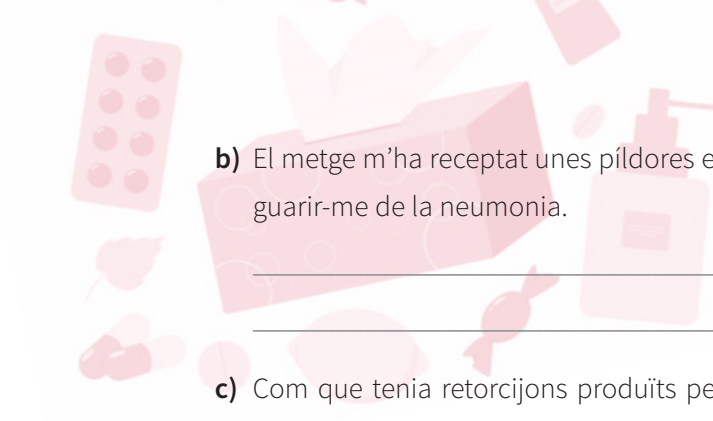
a) Per a jugar al futbol és molt important que s'escalfe abans de començar el partit si no vols lesionar-te el tobillo, l'empene o els bessons. Encara que et poses proteccions, com per exemple tobilleres o espinilleres, la preparació física és imprescindible.

---

b) El metge m'ha receptat unes píldores expectorants per a expulsar les flemes. Espere que m'ajuden a guarir-me de la neumonia.

---

c) Com que tenia retorcijons produïts per l'estrenyiment, va anar a la farmàcia i es va comprar unes gragees laxants.

---

d) Hi ha qui considera que la indústria farmacèutica és una lacra social.

---

e) Li va agafar un síncope i va caure de tos. Feia dies que es queixava de punçades al bescoll.

---

f) He fet la tesi doctoral sobre els processos de cristallització dels elements en estat gaseós.

---

g) Per al projecte de ciències de l'escola, la meua filla ha construït un pèndul amb un parell d'imans.

---

h) Antigament se soldava amb aleacions d'estany i plom.

---

i) El fósforo, el magnesi, el calci i el potassi són minerals molt importants en la nutrició humana.

---

j) A les acaballes del segle XX els Estats Units d'Amèrica potenciaren el desenvolupament dels sistemes de corrent elèctrica.

IV. MANERES DE DIR

27. Relaciona els mots de la columna A amb les paraules o els sintagmes de la columna B per conformar termes compostos referits a malalties i afeccions.

A	B
angina	inguinal
coma	de miocardi
grip	d'atleta
hèrnia	cerebral
infart	de transmissió sexual
infecció	per estrès posttraumàtic (TEPT)
malaltia	per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)
paràlisi	d'orina
síndrome	de l'espectre autista
síndrome	aviària
síndrome	alcohòlic
trastorn	de pit
trastorn	cranioencefàlic
trastorn	d'abstinència
traumatisme	d'immunodeficiència adquirida
peu	d'Estocolm

28. Escriu el termes resultants de l'activitat anterior al costat del significat corresponent. En cas de dubte, consulta el *Diccionari enciclopèdic de medicina* (<http://www.medic.cat/>) o el Cercaterm (<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm>).

- Pèrdua de consciència produïda per intoxicació etílica: _____
- Micosi que provoca, entre altres afeccions, fissures en els espais interdigitals i en les plantes dels peus: _____
- Trastorn neuronal que altera el desenvolupament de les habilitats sociocomunicatives des de la primera infància i que es caracteritza per patrons de comportament, interessos o activitats restringits i repetitius: _____
- Lesió cerebral traumàtica: _____
- Malaltia contagiosa que es contrau durant el coit o una altra pràctica sexual: _____
- Conjunt de reaccions psíquiques que pot generar-se en interrompre l'administració d'una determinada substància: _____
- Necrosi en el miocardi causada per l'obstrucció d'una artèria coronària: _____

- h) Sortida d'una víscera abdominal pel conducte inguinal: _____
- i) Trastorn que s'inicia en la infància i es caracteritza per la incapacitat de parar atenció i la hiperactivitat: _____
- j) Malaltia vírica que afecta els ocells i que es pot contagiar als éssers humans: _____
- k) Dany cerebral que impedeix la capacitat motriu: _____
- l) Conjunt de símptomes que pot aparèixer després d'haver viscut una experiència traumàtica: _____
- m) Malaltia epidèmica provocada per un o diversos virus que afecta el sistema immunitari: _____
- n) Insuficiència coronària que provoca un dolor opressiu en la regió toràcica i, de vegades, angoixa i sensació de mort imminent: _____
- o) Presència de bacteris en l'orina: _____
- p) Estat psicològic en què la víctima d'un abús o d'un segrest desenvolupa una relació de complicitat amb l'agressor o el segrestador: _____

29. Indica quina de les locucions de la llista usaries en cada context comunicatiu.

a plom • anar amb peus de plom • tocar ferro • passar pel sedàs • daurar la píndola

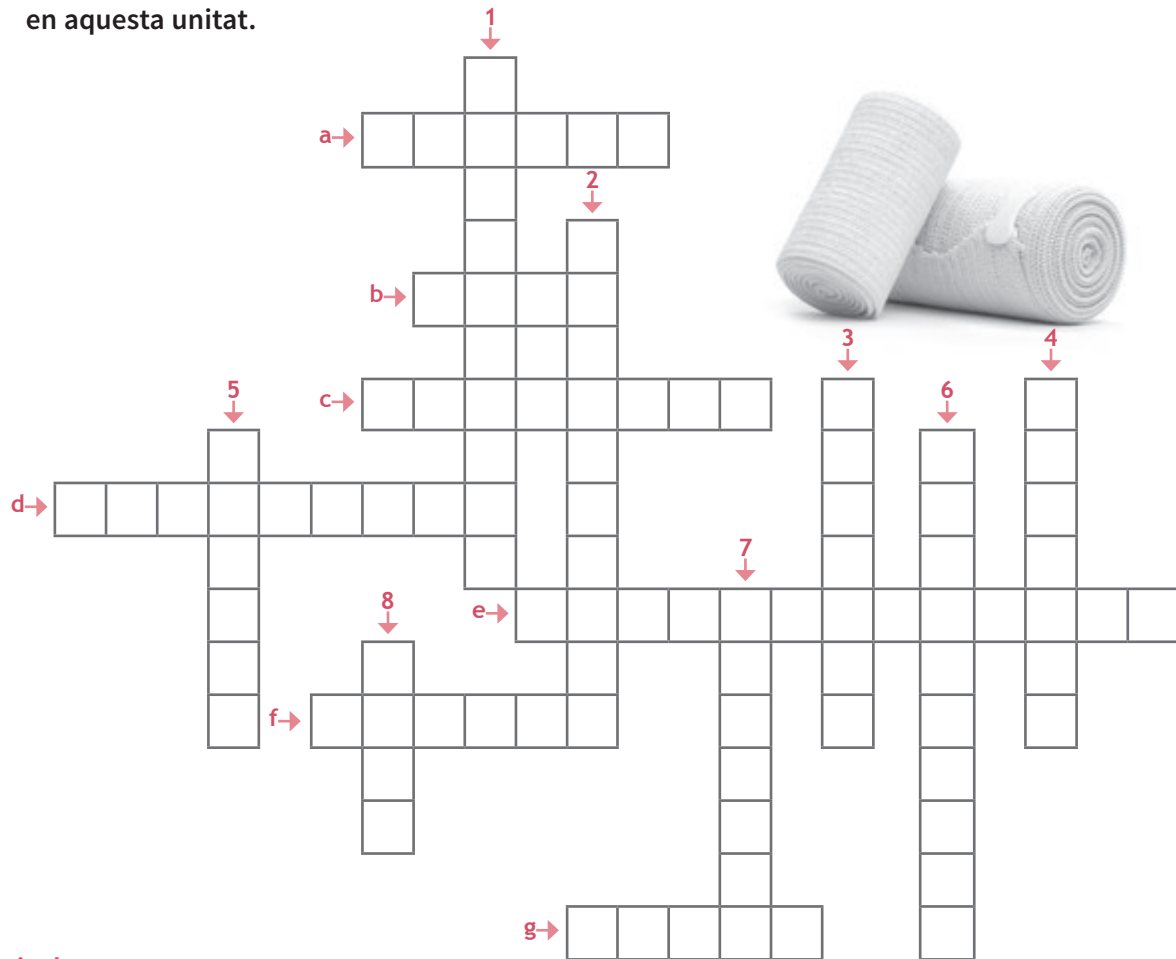
- a) Un polític dissimula amb eufemismes les conseqüències d'una mesura sanitària poc favorable per a la ciutadania. _____
- b) Una metgessa analitza detalladament tots els símptomes que presenta el seu pacient per fer un diagnòstic precís. _____
- c) Un amic espera els resultats d'una anàlisi mèdica i li desitges sort. _____
- d) Necessites remarcar la verticalitat d'una acció, com ara el fet de caure un objecte des d'una posició elevada. _____
- e) Algú et recomana que tingues prudència en un afer determinat. _____

30. Relaciona les locucions de la columna A amb el sinònim o la definició corresponent de la columna B i amb el concepte al qual fan referència de la columna C.

A	B	C
fresc com una rosa	posar mà de metge	morir
anar al clot	estar trencat de color	estar sa
ser oli en un cresol	estar ullerós	estar malalt
fer ulleres	sa com un gra d'all	posar remei
parèixer que haja vist ànimes	fer malves	estar cansat

V. PASSATEMPS

31. Completa els mots encreuats següents amb el vocabulari de les Ciències de la Salut que hem vist en aquesta unitat.

Vertical

1. Peça protectora d'una part del cos en forma de canya.
2. Penjador de braços i cames en cas de lesió.
3. Deforma el dit gros del peu i fa mal quan es camina.
4. Apareix al costat de l'ungla i molesta tot el dia.
5. Acaba de nàixer.
6. Sensació de tenir els músculs i els ossos cruixits
7. Retorciment de ventre.
8. Endureix les extremitats i s'utilitza per a escriure a la pissarra.

Horitzontal

- a. Taca blavosa a la pell que no és de tinta (sinó d'una contusió).
- b. Roba de mòmia.
- c. Inflen les galtes.
- d. Permet que un líquid degote.
- e. No poder fer de ventre en un temps considerable.
- f. No és un ocell, sinó una inflamació que afecta la parpella.
- g. És dolç i també s'usa en la cocteleria.

32. Troba en aquesta sopa de lletres el nom de 15 elements de la taula periòdica que hem vist en aquesta unitat.

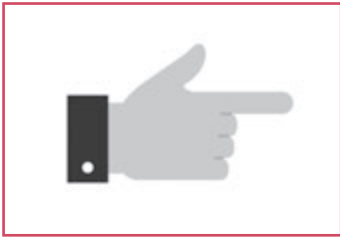
33. Digues a quines locucions fan referència els jeroglífics següents.

a) _____

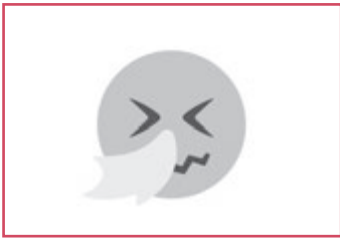
b) _____

c) _____

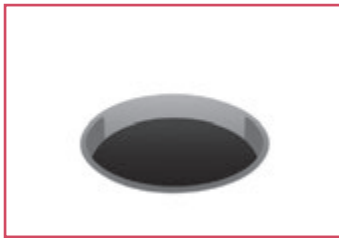
d) _____

e) _____

f) _____

g) _____